

FÜGGETLEN HAJDUSÁG.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETI LAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor., télvére 4 kor., negyedévre 2 kor.
Egyes szám 16 fillér.

Hirdetések egyezség szerint közöltnék.
Nyiltér soronként 30 fill.

Főszerkesztő: KOVÁCS GYULA orszgy. képviselő.

Felelős szerkesztő és kiadó:

BOR JÁNOS.

Laptulajdonos: **ÁDÁM JÁNOS.**

Megjelenik hetenként egyszer szombaton délelben

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

I. tized Kossuth-kör, hova a lap szellemi és anyagi részét illető megkeresések küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Politikai kilátások.

D.) Nehéz dolog csak egy lépésnyire is előre jósolni a jövőt; nehéz különösen most, mikor a politikai élet a váratlan fordulatok és meglepetések tüneteivel viselődik; annyit azonban a legnagyobb valószínűség szerint megállapíthatunk, hogy a Tiszakormány párnája tövisekkel és puska-porral lesz kibélelve, melyen nyugodtan szendergésre alig tud kapni egy kellemes órát is.

A parlamenti felfogásnak tiszta érzéke nem hagyhatja szó nélkül azt a tényt, hogy az új kormányelnök fittyet hányva a képviselőháznak, a főrendek, az aulikus, kiváltságolt középkori társaság előtt mondta először el program beszédét. Első parlamenti szereplésével is a fordított rend törvényét vette irányadónak; kérdezhetjük, hogy ugyan micsoda célja van ennek; ha nem az, hogy érezze a képviselőház, hogy a maga

ellenállásával az erőszak előre nyomulását nem akaszthatja meg?

Az a program, a mit Tisza István gróf a főrendek előtt adott hüvösen érintette még a kormánypárti köröket is. Nemzeti tartalma nincs azon a ponton kívül, mely a felekezeti tanítók és papság anyagi helyzetének javítását, mint a nemzeti állam kiépítésének egyik főfontosságú feltételét helyezi kilátásba az 1848. XX. t.-cz. szellemében. Socialis kérdések nem találtak helyet ebben a sivár programban, holott ezeknek a kérdéseknek előtérben állását, nagyban és egészben jogos téren mozgását érezi, elismeri ma már az egész társadalom. A takarékoság elve erős kifejezést talál a programban; de kétkedünk, hogy a katonai meddő kiadásokra és az udvartartás parádéjára is alkalmazva lenne ez a különben helyes fináncz-politikai elv.

A miért azonban az ország magyar népe, az állam fentartó erő vitta

nagy szellemi harcát s a mi hónapok óta leköt minden figyelmet és odaadást — azt nem találjuk meg csak érintve sem a programban. A magyar vezényleti nyelv kérdése ugy látszik nem elég nagy fontossága, az érette való vágy és küzdelem nem elég nagy, hogy az annak viharában született kormány csak meg is emlékezne róla. Hallgatnak róla, mint nem is létezőről.

Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy folyik tovább az obstrukció; az ok fennáll reá még jobban, mint az előtt, mert hiszen a nemzeti követelmények legridegebb ellenzője ül a miniszterelnöki székben. Az ellenzéki pártok akár mondják ki hivatalosan, akár nem; az obstrukció folyni fog tovább; mert erkölcsi kár-szenvedés nélkül a harcot a mai helyzetben feladni nem lehet. Pedig az obstrukciót állandó parlamenti eszközzé tenni annyi, mint az önkény uralom számára egyengetni a talajt;

T Á R C Z A.

Iff kutya ásit.

— „Független Hajduság” eredeti tárczája —
Irta: P. I.

A mint János, özvegy Cservölgyinének, a dugzagdag földbirtokosnének inasa, a nála megszokott ünnepélyes ábrázattal Szerepi királyi tanácsos urékhoz benyitott, a szeretet jeleivel iparkodott őt mindenki elhalmozni.

Szerepiné nagyságos asszony pedig, egy kedves kis eleven teremtés, az öreg inas vállát kedélyes bizalmassággal megveregette, s aztán beintette maga után az

előszobába, a hol nagy titokban fontos tanácskozásukat szokták megtartani.

A furfangos eszü öreg ember mindenütt nélkülözhetlenné tudta tenni magát.

Három tulajdonságáról volt messze földön nevezetes: 1. Még a legerősebb pálinkával szemben is meg tudta tartani szilárd önállóságát. 2. Urnőjének annyira belső meghitt embere volt, hogy megkérdezése nélkül semmit sem tudott elintézni, azért elnevezték Cservölgyiné mindenható miniszterének. 3. Minden arravaló uri asszonynak kezet csókolni kötelességének ismerte. Saját találmányu bajuszpedróval rémséges hegyesre sodorta ki a bajuszát, (még akkor nem volt ismeretes a hajdusági bajuszpedró) ennek aztán meg is

volt az a váratlan festői hatása, hogy a megcsókolt kézfeje oda rajzolódott két fekete hollószárny alak. S a mint mindenki iparkodott a tisztelet eme vészes marandósága jelétől távol tartani magát, az öreg János annál inkább buzgólkodott hódolatát, ilyenmü sötét hollószárnyak produkálásával kinyilvánítani.

János az összes uri asszonyságok között Szerepi királyi tanácsos nejét, Cservölgyinének az unoka hugát becsülte legtöbbszörre. Ez nem védekezett vele szemben, sőt most is már jó előre odanyújtotta formás kis kacsóját, mire János hálából olyan két, egymásba befonódó hatalmas hollószárnyat czuppantott, hogy csupa gyönyörűség volt nézni.

„Könyves Kálmán, Zeneműtára” 10 diszes kötésben ára 100 kor.

Tartalma: 1. Örökbecsü régi magyar dalok. 2. Ujabb magyar dalok. 3. Táncz album. 4. Ábrándok. 5/6. Operettek. 7. Ének album. 8. Kuplék. 9. Operák. 10. Szalon album.

Megrendelhető 3 kor-ás havi részletfizetésre a „Kazinczy” könyvkereskedő Részvénytársaságnál Debreczenben.

s a nyers erők összeütközésére nyitogatni az ajtót.

Az obstrukciótól szabadulni kell; de minden elvfeletés és erkölcsi kár nélkül; ezt ma már minden higgadtan gondolkozó elismeri. Ez pedig két féle képen történhetik; vagy a magyar vezényleti nyelv megadása által; vagy ha ez lehetetlen, a nemzetre apellálás útján, a mihez a képviselőház feloszlatása s az új választások elrendelése adja az eszközt. És ennek igénybe vételét a függetlenségi párt nem akadályozhatja, mivel méltán számíthat rá, méltán erősíti, hogy a katonai kérdések terén vele a nemzet s így a nemzet ítélő széke elé állástól nincs oka vonakodni. Döntsön a legnagyobb törvényszék s ha az ellenzéknek hoz többségre jutás útján kedvező ítéletet, a koronával szemben megnyertük a harcot; ha kisebbséggel elmarasztalja, vessen magára a nyomoruságért; de akkor aztán a függetlenségi párt is leteheti az obstrukció fegyverét, a minek használatához egyedüli jogot csak az a feltevés adhat, hogy a kisebbség képviseli az igazi nemzeti akaratot. Ezt mi megirtuk már e lap 40-ik számában s a hét folyamán ez az álláspont talált legnagyobb visszhangra a Kos-

suth-párt keddi értekezletén is, hol Tóth János alelnök fejtette szabatosan ki azt.

Tehát a kilátás rövid obstrukció után házfelosztatás.

B e l p o l i t i k a.

Uj kormány. Gróf Tisza István kormányelnök és miniszter társai kedden esküdtek fel a király előtt. Ugyanaz nap este itthon a szabadelvű-körben bemutatkoztak. Tisza gróf elmondta programját igen röviden. Szerdán lett volna a minisztérium bemutatkozása a képviselőházban. Ekkor azonban Dániel alelnök az ellenzéknek nagyon magára haragította azzal, hogy a királyi kéziratok tudomásul vételét tárgyalásba bocsátkozás nélkül határozatilag kimondotta, az ellenzék e miatt nagy haragra gerjelt, éktelen lármába tört ki, úgy, hogy további tárgyalásról szó sem lehetett. Megemlítendő még, hogy a klerikálisok egy kicsit marasztalták Apponyit az elnöki székben, ő azonban nem állott kötélnék, faképnél hagyta őket. Tisza nem tehetett egyebet, mint átment a főrendiházba és ott mondta el, a mit amott nem engedtek meg neki. Legnevezetesebb beszédének az a része, hogy szabadelvű alapon fog kormányozni, az országot pénzügyileg rendbe akarja hozni, az állami tisztviselők fizetésének rendezésével együtt a vármegyei és községi tisztviselők, felekezeti tanítók és tanárok fizetésügyét is rendezni óhajtja s kijelentette, hogy a

hazaáruló magyarfaló, nemzetiségű izgatókat szigoruan fogja büntettetni. Részletes programot 1904-ben mond a költségvetés tárgyalása alkalmával.

Lesz-e obstrukció? A négy nap óta tartó obstrukciót a függetlenségi párt komolyabb s e mellett erkölcsi és politikai szempontból vett legtekintélyesebb része nem támogatja, mert ez Tisza ellen jórészt vallási gyűlöletből folyik. Némely Bécs felé kacsingató néppárti hazafi s egy pár könnyen lelkesülő függetlenségi képviselő csinálja az egészet. Mi Kossuth Ferenczcel és Tóth Jánossal tartunk. Nyílt harcot kell folytatni Tisza és pártja ellen; de nem alattomoskodni. Hogy ezt teheszük, osszlassa fel a képviselőházat a miniszterelnök s kérdezze meg a nemzetet, hogy mit akar. Ne a reverendák mögött harcoljunk, hanem kint a porondon. Erős a reménységünk, hogy Tisza grófot a nemzet el fogja buktatni. Ha házfelosztatás nem lesz, akkor nem mondhatunk le a harczról semmi szín alatt.

Benedek János beszámolója.

Hajduböszörmény város közönségének jelentőségteljes napja volt a múlt vasárnap. A város közbecsülésben álló képviselője ez alkalommal jelent meg, hogy beszámoló beszédét megtartsa választói előtt. Kiséretében voltak: Papp Elek, a hajdunádudvari kerület népszerű kurucz képviselője, Hentaller Lajos a gyomai kerület képviselője, továbbá Pally Sándor az orsz. függ. és 48-as párt

A háziasszonynak kitünő házi diópálinkája volt. János meg a kínálgatást elvből gyűlölte. Mikor nagy szerényen a harmadik pohárral bekebelezett, kicsapódott diplomaticus tartózkodó merevségéből. Már az 5-ik pohárnál elérkezett az idő a tárgyalásra:

János — szólalt meg a nagyságos asszony — én a maga tapasztalatára sokat adok. Ismerem Cservölgyinének, az én kedves Mari nénémnek irántunk való jóindulatját. De hiába! Azt is tudom, hogy a 72 év kissé szeszélyessé tette. Az én kis leányomnak Erzsikeének az esküvőjéről még nem beszéltem vele. Nos mit gondol?

Erre János a száját csucsorította össze, majd a két szemöldökéhez huzta fel képzelhetetlen magasra, majd a vállát rántotta fel, eléggé ékesszólóan azt akarván elhítni, hogy az egész dologról nem tud semmit.

Mikor a 6-ik pohár tartalmát művészi könnyedséggel eltüntette, kezdett nyilatkozni:

— Hm! Igen, az Erzsike kisasszonyt mindenki nagyon szereti.

De a nagyságos asszony szívós kitartással töltögette a poharat, s közbe beszélt is:

— Ennek az esküvőnek mihamarabb meg kell lenni. A vőlegénye a főhadnagy halálosan szerelmes bele. Maga okos ember, átérti a helyzetet. Erzsike lesz a Mari néninek az örököse, ez eddig rendben van. De az a csudálatos, hogy Mari néni nem akar kizökkenni ósdi gondolkodásmódjából. Tudvalevőleg a főhadnagy kautió nélkül nem házasodhatik. . . Nekünk egy fillérünk sincsen. . . Ha Mari néni nem adja a kautiót, akkor a házasság füstbe megy. . . A főhadnagy megmagyarázhatatlanul köti magát ahhoz, hogy jövő hóban, mikor Erzsike névnapja lesz, tartassék meg a lakadalom is. . . . Én magában bizom János, csak is magában. . .

A bizalom szóra felmelegedett az öreg. Az a különös természete volt, hogy mint a patak lassan eredt meg, hanem

ha egyszer megindult, zugó áradatként feltartóztatlanul ömlött belőle a viszonbizalomról tanuskodó jóindulat.

A nagyságos asszonynak minden türelmét össze kellett szedni, hogy a végét kivárja. Szinte örömmel vette a conventionális fekete hollószárnyu kézcsókot.

Mikor kifele ment János, szemközt találkozott a család szemefényével, Erzsike kisasszonnyal.

Erzsike — ki nagyon bosszus volt anyjára az előtte érthetetlen titkos tanácskozásokért — nem tetszésének úgy adta jelét, hogy a feléje mosolygó Jánoson hidegen, megvetően végig nézett.

— Édes anyukám — mond kissé gunyos hangon, — mikor magukban maradtak — nem értelek. . . .

Az örökké kedélyes anya végig cirógatta leányát:

— Hja! — mond csendesesen — te még a magas politikához nem értesz. Csak arra kérlek, kötelességednek tartsd mindenkivel szemben figyelmes, előzékeny lenni.

T O L N A I D Á N I E L

Debreczen, Piacz-utca 49. sz.
a főpostával szemben,

Ajánlja legnyobb választéku raktárát férfi-, női- és gyermekcipőkben.
Legjobb minőség!

Olesó árak!

titkára, dr. Varga Lajos, dr. Beres Lajos Debreczenből stb.

A vasúti állomáson Sívágó Gábor pártelnök üdvözölte meleg szavakban az érkezetteket. A vasutól a függ. és 48-as pártkörig rendkívül nagyszámu közönség gyülekezett a fogadásra. Hatvan tagu lovasbandérium s mintegy harmincz fogat kísérte be Benedeket a városba. Dr. Löwinger Ármín alelnök a pártkör előtt lelkes szavakban üdvözölte Benedeket s a vele jött képviselőket. Ezután dr. Löwinger Ármínhoz reggelire voltak hivatalosak a vendégek. A rendkívül izlésesen felszolgált, dus reggeli alatt egy felköszöntő volt. A szeretetre méltó háziasszonyra mondotta Benedek János

A beszámolón mintegy 6000 főnyi közönség jelent meg, pártkülönbség nélkül megjelent a választó polgárság jó nagy része. Sívágó Gábor pártelnök megnyitója után Benedek János a következő beszédet tartotta:

Dr. Benedek János beszéde:

Mélyen tisztelt polgártársaim! Szíven mélyémből üdvözlöm önöket e mai verőfényes szép napon. Kötelességemnek tartottam polgártársaim előtt megjelenni, mint az önök képviselője. Itt a Kossuth-téren gyűltek Önök össze, ma, mikor az őszi napsugár szelid fénye kicsillan, ma halottak napján. Először is hát a halottakról számolok be. Mert annak a dicső, magasztos küzdelemnek, melyet megvívunk, halottjai is vannak. A legnagyobb halott ezek között Apponyi gróf csak néhány napja, hogy kilehellte, meglehetősen gyanus körülmények között, politikai

értelemben vett lelkét. A magyar parlamentárismusnak nagy halottja van Apponyiban. Fisikailag, testileg él ugyan, de a magyar nemzeti küzdelemre nézve pár nap óta meghalt. A ki évtizedeken keresztül hirdette a magyar nemzeti politika igazságait és érdekeit, a kinek szívéhez a nemzeti politika sarktételei hozzá voltak nőve, s a ki ezen elengedhetlen sarktételekhez legalább látszólag oly forrón ragaszkodott, feladva harmincz éves politikai multjának vívmányait, megsegyenítve az igazi nemzeti politika követeléseit, sarokba állott, legázolta saját elveit, visszat fujt s mint egy gyászmagyar, nevelésesen összezsugorodva, sarokba állott. Miért nem maradt a helyén, ha azok az eszmék, melyek politikai pártkülönbség nélkül az országon keresztül futottak s szívét-lelkét minden jó érzésű magyar hazafinak áthatották, nála bensőségteljes meggyőződést jelentettek. Emlékeznek Önök t. polgártársaim, mikor mi hajduk ott jártunk nála s nem tudta szívét elzárni a megnyilatkozott nemzeti érzelem gyönyörűsége, fenséges jelenete előtt. E mai napon ő is halott lett. Feláadásában ma már nem bizik senki, nem reményli senki! (Igaz, ugy van!)

De t. polgártársaim engedjék meg, hogy röviden visszpillantást vehessek a mai politikai helyzetet előidéző eseményekre. Hogy is áll most a magyar politika mezeje, hogy áll az ország kormányzata? Könnyű lesz elmondani. Obstrukció, kivándorlás s a szegénység nyomora; kis iparunk pangása. Ausztria áru kizsoritják a magyar piac ipari termékeit. Égető társadalmi és politikai szükségle-

tek forognak fent, melyek kielégítést kívánnak. De ezekre az eddigi kormányoknak nem volt ideje. E szükségletek közül legjobban és első sorban kiált a katonai kérdés. Az e téren mutatkozó törvény és alkotmány ellenes állapotot ugyanis nem tűrte a magyar nemzetben fölébredt lelkiismeret; a nemzeti nyelv törvényes jogához való ragaszkodás iránt oly hatalmas lángra lobbant, mely egymás után separt Széllt s a Horvátországból Jellacsics módjára ide vezényelt Héderváryt, a granicsárt. Olyan nemzet vagyunk, a melynek nyelve nem foglalhat helyet a hadsereg intézményeiben. A szégyen érzete járta át e lealázó tudatra a magyarság összes rétegeit. Magából a szabadelvű pártból hangzott legerőteljesebben, hogy ez nem tűrhető. Az ilyen hadsereg, a hol törvényes nyelvünk, alkotmányos jogaink nem tiszteltetnek, nem néphadsereg. (Igaz, ugy van). Ez kizárólag osztrák császári hadsereg. A császárnak hódol, a császár akaratján hizik; császári összeállításában, vezérlésében, szellemében. Az 1867. XII. t.-cz. 11. §-ában meghatározott közös védelemre rendelt nemzeti hadi erőnek meghamisítása, elosztrákosítása folytán az nem egyéb, mint osztrák hadsereg. Velünk nem érez, tisztikara német, szelleme osztrák, a magyar alkotmányt nem ismeri. (Igaz, ugy van!) Nem a magyar nemzet megvédelmezésére van felállítva, hanem a császár személyének őrizésére, hatalmának, birtokainak védelmezésére, a császár parancsának teljesítésére. (Igaz, ugy van!) Ebben a hadseregben semmi becsülete a magyar névnek és

Másnap reggel 9 órakor nevezetes csemény történt özv. Cservölgyinénél.

Iff, a kedves kis öleb fekhelyéről lomhán feltápászkodva, 2 lábára felágaskodott s egy rettenetes nagyot ásított.

Jelen valának a szobában özv. Cservölgyiné, az Iff urnője, és János, az Iff gondozója.

Ki az, ki Iffet nem ismeri? Egy futó pillantás meggyőz bennünket arról, hogy Iff nem közönséges lény. Fehér selymes szőr borítja nemes termetét. A fél arcán keresztül egy fekete karakterisztikus sáv vonul végig. A nemes fox-terrier ős család kiváló tagja. Be van igazolva hiteles okiratokkal, hogy az ük-atyja a híres Pompadour asszonynak volt a kegyence. Ezen családfa tekintélyének megóvásáért mindent képes volna elkövetni.

Tehát Iff, a nemes fox-terrier ős családnak egyik kiváló tagja egy nagyot ásított.

Tulajdonképen a szemfüles János vette észre s ijedten nézett körül.

— Mi baj János? — kérdezte az éltes urnő.

— Végünk van, — csapdosta össze kezeit a vén inas — Iff ásított!

— Micsoda? Ásított?

— Igen, mint a hogy az átellenes fűszer bolt czimtablájára levő kis kutya van lerajzolva, a száját kitátotta, a piros nyelve kilógott. . .

— De János, én azt hiszem, hogy az előző életéből maradhatott meg ez a rossz szokása, mit alig tud levetkőzni. A mérnök, az előbbi gazdája, mint afféle nőtlen ember, nem sokat gondolt vele, bezárva hagyta a szobába, a szegény különben eszes állat rászokott unalmában az ásításra. A mostani vele való gondos foglalkozás majd át fogja alakítani. . .

— Ah nem! . . . ez egészen más ásítás volt . . . betegségének a jele . . . már tegnap sem ette meg az uzsonját. . .

— No lássa, most jut eszembe. Magának János igaza lehet. Az éjjel valóban nyugtalan volt a szegény állat.

— A szemei is olyan bágyadtak.

— Valóban . . . beteg! . . .

Néma csend. Mindketten a kis kedvenczet nézik igazi részvételtjes komolysággal.

— Biz ez nagy baj — csóválta a fejét az öreg János. — Különösen az Erzsike kisasszonyra.

— Miért?

— Jövő hóban lesz a neve napja s a vőlegénye, a főhadnagy kikötötte, hogy akkor tartsák meg az esküvőt. . . De hát . . . ugyan ki tudna akkor mulatni, ha — beteg van a háznál.

Az agg urnő elmélázva hallgatta végig a komoly nyugtalankodó Jánost s kedvenczét simogatta.

**

Mint fakadó rózsabimbó üdén, arcán a reménység édesen tükröző fényével nyitott be az éltes urnőhöz Szerepi királyi tanácsos leánya Erzsike. Rögtön lehaglódt, midőn őt beteg kutyája mellett aggodva találta.

Hölgyközönség figyelmébe!

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönséget értesíteni, hogy azt idei őszi és téli idényre női, leány és gyermek felöltő különleges-Debrezen, sések nagy mennyiségben megérkeztek, melyre szives figyelmüket felhívjuk. Eredeti Berliini Modelek leszállított árakban. Különlegességek színházi köpenyekben és blousokban. Szörme Darvas Testvérek Hungária boák nagy választékban. kavéház melet

vérnek. Ott csak a császárnak, meg a kardcsörtető lézengőknek van becsületük. Az osztrák szellemű tisztikar a polgári társadalommal azonosulni nem akar. Csak egy mindennapi esetet hozok föl. A kávéházakból, a hol leggyakrabban megszoktak fordulni — mert hisz nincs mindig háboru, — az egyszerű közkatonát kiutasítják, mert hisz ők tiszték, a kik a közkatonákkal egy levegőt nem szivhatnak. (Igaz, ugy van. Nagy tetszés és éljenzés). Ha a katona fegyelmi vétésbe esik, védelem nélkül marad, német szóval veszik tárgyalás alá vétségét s itélik el. E hadsereg egyébre nem jó, mint a nép adójának, vagyonának kicsikarására, de a nemzet jogának kivívására nem alkalmas. A nyelv meghatározásának jogát, a mely az országgyűlésnek van fentartva, elkobozta részére az osztrák császári önkény, de eljön, mert el kell jönni az időnek, a mikor a nemzeti nyelv visszaállítatik jogaiba; mikor a magyar alkotmány előtt meghajlik az osztrák gőg és butaság; mikor békóba szoritjuk azokat a nyomorultakat, a kik kigunyolva legszentebb nemzeti érzelmeinket, történelmünket meggyaláznai, előrehaladásunkat megakasztani hitványul merészkednek. (Nagy tetszés, taps és éljenzés).

Mi nem kérünk. Mi követelünk. Követeljük első feltételül azt, a mi a törvényben meg van írva. Nyomorult, gyáva lesz e nemzet, míg ezt ki nem vivja, míg a császár hadseregét nyakáról le nem rázza. S ime még az a nyomorúságos 1867-iki törvény sincs betartva. Ebben határozottan magyar hadseregről van említés téve. Hol van a közös védelemre rendelt magyar hadsereg? Sehöl. Ott van a dicső közös hadsereg! Mi ebben a magyar. Csak a pénz és az ember. De jól vigyázzon abban a magyar fiu. Azok

Már ekkor János az előszobában foglalatoskodott.

Erzsike kevés vártatva kijött hozzá s bizonyos nagy uri hangnyomattal kezdett kérdezősködni:

— No János! . mondja kérem János! igazán beteg lett a kis Iff? Hisz ez borzasztó . . . nem lehetne rajta segíteni? mi lesz én velem?

Az öreg János, fagyos hidegséggel melyen átérzett a guny, felelt:

— Iff ma reggel egy nagyot ásitott. Beteg — nagyon beteg.

A szép szerelmes leányt egy pillanatra elfogta a gyöngéd érzés, az cikázott át agyán, hogy oda rohan ehhez a vén gőgös emberhez, átöleli, megengeszteli. De a másik percben már megbánta gyöngeségét, hirtelen elfordította a fejét, hogy a kitoluló könnycseppeknek senki ne lehessen tanuja s lesújtva imbolygott kifelé. . . az öreg János ismételt szavai fenyegető vészként kísérték:

— Iff nagyot, rettenetes nagyot ásitott!

a magyar fiuk, ha leteszik honfui kegyeletük koszoruját Kossuth szobrára, bezárás, börtön, kurtavas a sorsuk. (Igaz, ugy van! Szégyen, gyalázat!) Ezek folytán nincs egyéb hátra, mint kivívni az önálló magyar hadsereg felállítását. (Éljenzés).

De nemcsak a hadsereg kérdésében, hanem más téren is teljes önállóság kell nekünk, minden téren. Nem új törvényeket követelünk mi egyelőre, csak a régiég végrehajtását. Azt ez alkalommal is kijelentem, hogy míg ez a hadsereg fenáll, sem adót, sem katonát nem szavazok meg részére. (Helyeslések).

Megbukott Széll Kálmán s mint már említém, jött helyette más, jött a grani-csár. Ez az ur már sokkal kevesebb beérte, ez már csak a rendes ujonczlétszámot kérte megszavaztatni. A magyar közvélemény kíváncsian várta, hogy mivel jött Bécsből? Nem hozott semmit. Ez is megbukott. A császár nem engedett. Holmi nyavalyás engedményekre hivatkozott volna Héderváry. Nekünk nem kellene engedmények, koldus alalmaznát nem fogadunk el még az uralkodótól sem. (Tetszés). Tudja meg elvégre, hogy a mi hatalma van, azt mi adtuk neki; azt a nemzettől származott. Ha többje van, mint a mit mi adtunk, azt csak bitorolja, azt a nemzeti akarat ellenére kobozták el tőlünk. (Hosszantartó nagy tetszés, éljenzés és taps).

A nagy küzdelem egyelőre véget ért. Ma Tisza István gróf Magyarország miniszterelnöke. Óhajásaink, vágyaink nem teljesültek, akaratumk elé akadályokat gördítettek, de csak egyelőre, mert pártunk a továbbiakról még ezután dönt.

Tisztelt polgártársaim! Míg a nemzeti hadsereg s a nyelv jogáért folyt küzdelem tartott, a legfontosabb kérdések tárgyalása szünetelt. Ott voltak a beruházási törvényjavaslatok, a valuta rendezése, az állami tisztviselők fizetésének rendezése s a tanítók fizetésének javításáról szóló javaslatok. E tekintetben én is kivettem a magam részét. a meny nyiben az állami tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását a képviselőházban felszólalásom kapcsán erélyesen sürgettem, de sürgette maga a párt is. S most ezek a fontos intézmények, annyi sok ártatlan, reménykedő ember vágyai ott vannak elintézetlenül.

Mint jól tudják Önök, elhatároztuk annak idején, hogy Hédervárynak megadjuk az indemnitást. Azonban ő be akart csapni bennünket, csak egyelőre akarta felfüggeszteni a katonai ujonczlétszám emelésére vonatkozó javaslatokat. Ekkor történt az a hallatlan szemérmelenség, hogy egyes képviselőket meg akartak vásárolni. Azt hitték, hogy mert ezelőtt grófságért, pénzért, vagyonért voltak hazaárulók, hát most is akadnak olyanok, a kik pénzért, grófságért eladják a hazát. A legundokabb, a legviszataszitóbb ebben a piszkos dologban az, hogy ezt

egy a kormánytól függő főtisztviselő, a kormányzatnak egyik tényleges funkció-ónárusa, a fumei kormányzó, Szapáry László gróf tette. A fumei kormányzóval együtt egy csomó kétes existenciájú egyén s a kaszinó emberei akarták végrehajtani e gyalázatos tervet. Azt hitték, hogy mások is oly gyalázatosan gondolkoznak, mint ők. Azt hitték, hogy mert a mágnás kaszinó grófjai, bárói és hercegei között van a legtöbb áruló, hát mi is megvesztegethetők vagyunk. Ezek között nincs becsület, nincs tisztesség, ezek előtt semmi a népakarat! Mit nekik a nép? Elzárkózva a magyarságtól, a néptől körülsánczolva magukat, örülnek, hogy kiváltságos helyzetükben megmaradhatnak, dobzóhatnak, dorbézolhatnak, a gyönyörnek élhetnek. Mi csak közönséges igavonó barmok vagyunk az ő szemükben, a kik nem érdemlik meg azt sem, hogy egyik-másik üres fejű gróf vagy báró reánk tekintsen. (Nagy tetszés). Tervünk nem sikerült, a nemzet itélt felettük.

Folyt tehát a harc és folyik ma is. Jöttek miniszterelnökök, de velünk nem bírtak. S itt egy jóleső körülményre, egy országosan ismert tényre akarom felhívni az Önök figyelmét. A szabadelvűpárt legnagyobb része a debreczeni átirat folytán csatlakozott az országot keresztüljáró, ellenállhatlan, lelkes mozgalomhoz a hadsereg és nyelv kérdésében. A hajduböszörményi szabadelvűpárt is így cselekedett. A szabadelvűpártiaknak is megadjuk az elégtételt, hogy a magyarság folytonos előrehaladásán, a nemzeti állam kiépítésén s önállóságunk kivívásán igyekeznek éppen úgy, mint mi, csak hogy ők a 67-iki kiegyezés alapján. Ha ők azt hiszik, hogy ez alapon lehetséges, rendben van. De ha nem lehetséges, akkor a magyarság s az alkotmány fentartása érdekében egyesülünk kell.

A szabadelvűpárt az utóbbi időkben kénytelen volt beismerni, hogy 36 év óta nincs katonai programja. Kiküldött azért egy kilenczes bizottságot hogy az állítson össze egy programot, olyat, mely felölhelhesse lehetőleg a nemzeti kívánalmakat. A kilenczesek hozzá is fogtak a nagy munkához, csináltak is valamit, de nem merték nyilvánosságra hozni. Hiszen a szabadelvűpárt nem tudhatja előre, hogy mi lesz az ő katonai programja, mert azt nem ő csinálja meg hanem Bécsben a császári konyhán főzik ki azt. (Igaz, ugy van!). Eszembe jut a 9-es bizottság működésére nézve egy adoma. A tátnak nagy, eladó leánya volt. Egyszer hazamegy s maga elibe hívja a lányát.

— Na mondok neked valamit Száli!

— Mit mond a tata?

— Menyasszony vagy, férjhez adlak!

— Hát aztán kihez?

— Az titok, azt nem mondom meg, majd megtudod az esküvőn. (Nagy derűltség.)

Melléklet a „Független Hajduság“ 45-ik számához.

Titok! mondották a szabadelvűpártiak s mikor kiszült, hogy mi az, a mit ők katonai programjokul elfogadhatnak, a szabadelvűpártban is kiűtött a háborúság. Nyomorúságos program az, nem a szabadelvűpárt akarata nyilvánul abban meg, hanem a mit Bécsben kigondoltak s összekotyvasztottak.

Az 1867. XII. t. cz. 11 §-a szerint ő felségének van fentartva a hadsereg belső szervezetének, vezérletének és vezényletének kérdése. Legfőbb hadurnak szokták czimezni osztrák tanácsosai. De nem mint hadurnak, hanem mint a magyar állam fejének, mint a hadsereg főparancsnokának adta ezeket a jogokat a nemzet. Nem az osztrák császárnak, hanem a magyar királynak! Miért ne érvényesülhetne e hadseregben a nemzet joga. Ha a hadsereg főparancsnoka a nemzettől nyerte jogait, akkor a hadsereg belső szervezete, vezérlete, vezénylete tekintetében a nemzetnek is meg vannak a maga jogai. Ezt a jogot tőlünk sem elmagyarázni, sem elvenni nem lehet. Ez a jog nem az osztrák császáré, hanem a magyar királyé és a magyar törvényhozásé. (Tetszés.)

Mikor meghozták a honvédségi törvényt, a nemzet vezényleti nyelvül a magyar nyelvet állapította meg. A népfelkelésről szóló törvénybe ugyancsak a magyar vezényleti nyelv lett beiktatva. Más vezényleti nyelvet a hadsereg magyar részében nem tűrünk meg. A nyelv meghatározásának jogáról nem mondunk le, mert ez velünk született jog.

Mit tartana a magyar államról az az oláh, szerb, horvát tót stb. nemzetiségű honfitársunk, ha állami nyelvünket megillető jogaiba nem volnánk képesek visszahelyezni. Külügyünk osztrák, külfölddel szemben provincia vagyunk, s mikor nemzeti édes nyelvünkért tűzben égtünk, mikor csak a törvényben megadott jogokat követeltük, im megjelent egy osztrák csudabogár, olyan, a mit csak az ellenünk ármánykodó gonosz tanácsadók vakmerősége hozhatott létre: a chloppi hadparancs.

Nagyon rosszul jártak el akkor, mikor miniszteri ellenjegyzés nélkül az ösbirodalom császárával e nyomorúságos parancsot aláírták. Ugy beszél ebben a császár, mintha a hadsereg az övé volna, úgy beszél benne, mintha a hadsereg a császár kedvéért és védelméért s nem a haza védelmére lenne szervezve s fentartva. Ez a hadsereg nem a császáré, nem is a Habsburgoké, hanem megfelelő részében az egységes magyar államé. (Nagy tetszés és éljenzés.)

Abban a hadseregben minden bakancsnak az ára egy könnytelt áldozat a magyar polgároktól a haza oltárára. Ha a hadsereget a császárénak mondják, ha a hadsereg az övé, tartsa el legénységgel és pénzzel s akkor parancsoljon neki úgy, a hogy neki tetszik. Sokan vannak, a kik a bolondgombáktól nem bolondultak meg, de hogy a chlopyi

bolondgombát hogy emésztik meg, ezt nem tudom. Nyelvünk jogának elismerése, érvényesítése, nemzeti jelvényeink tiszteletben tartása, magyar nemzeti hadsereg kell ide, nem chlopyi parancs. Ezért fogunk küzdeni életünk végső lehetőségéig s ha békésen nem érhetjük el, majd lesz velünk valami, ha másképpen nem lehet, helyre hozzuk a kaszakkövel. (Nagy tetszés, éljenzés és taps.)

Most arra akarják kapacitálni az ellenzéket Tisza Istvánék, hogy az indemnitást velünk megszavazzassák. Ebből azonban könnyű szerrel nem lesz semmi. Ujabbban ugyanis felmerült pártunkban az a terv, hogy csak abban az esetben adunk indemnitást, ha a kormány az általános választói jogot megadja, a házat felosztja s a nemzetet megkérdezi, hogy mit akar? A mai választási rendszer ugyanis valóságos meghamisítása a nemzeti akaratnak. Elfogadhatjuk-e a törvényhozást mostani összealkotásában a nemzet képviselőit. Ez ország 19 millió lakosából csak 800.000 azon kiváltságos, hogy választó lehet. A kerületek beosztása is óriási aránytalanságokat mutat. Hajduböszörményben 2200 választó van, addig 80 kerületben 209, vagy 200-on alul van a választók száma, míg pl Karczagon 6000 választónál több van. Egyik-másik helyen 120—180 szavazó választ egy képviselőt.

Ez a 120 szavazó hálát ad a magyarok jó Istenének, hogy egy kis apró pénzre tehet szert öt esztendőben egyszer. Ezekben a kerületekben részvénytársaságok, konzorciumok alakulnak s úgy kínálják 29—30 ezer forintot a mandátumot a jelentkezőknek. Az a fő, hogy ki ad többet érte. Ugy tesznek, mint Mármaroszigeten hajdanában az érettségi vizsgákkal. Lefizették a taksát; a vizsgának felé sem mentek, csak a pénzt küldték be: a bizonyítvány magától megjött. Pénzért vett mandátumokat nem fogunk eltérni. Adjon a törvényhozás minden állampolgárnak választói jogot.

Ha jó annak a polgárnak a vére, a pénze, az adója, legyen jó szavazónak is. De ne csak az egyenes, hanem a fogyasztási adót is vegyék számításba, mert a szegény munkásosztály ha egyenes adót nem fizet is, de a fogyasztást csak úgy fizeti, mint a dúsgazdag, sőt még jobban. Egy szegény munkás ember több pálinkát fogyaszt el egy héten, mint gróf Károlyi Sándor egész életén át. (Nagy tetszés.)

A mai képviselőház nem egyéb, mint a főrendiháznak egy alosztálya, a mánás kaszinónak egy különítménye, — annyi a gróf benne. Ezek az urak verekedni, párbajozni, kártyázni, gyönyöröket vadászni, Hajdu Etelkázni tudnak csak. Nyilatkozzon meg a képviselőházban a nép akarata. Nem a pénz ördöge, nem a mánások dolyfe. Ne a pálinkáért válaszszunk, hanem tiszta meggyőződésből. Tisztítsuk meg a parlamentet gyökeresen. Azok közé tartozom, a kik

az általános szavazati jog megadása esetén az indemnitást a kormánynak megszavazzák, mert akkor tudom, hogy ha új választás lesz, nem az a néhány ezer befolyásolható szavazó választ, hanem a nemzet egyeteme fog megnyilatkozni.

S most bevégezem beszámolómat.

Önök jól tudják, hogy a nemzeti ellenállás legvégső eszközeivel igyekeztem megakadályozni a nemzeti jogok elrablását. Akaratom, gondolkodásom, lelkesedésem ezentul is ez lesz. Ezt fogom tenni ezután is mindenkor. Küzdeni fogok a nemzeti jogok kivívása, elismerése mellett elszántan. A nemzeti ellenállást fel nem adom, abban saját legjobb meggyőződésemmel és lelkesedésemmel részt veszek.

A Chlopyi hadparancs kiadása előtt 300 évvel előbb is folytonos harc, jogtablás, üldözésben volt része e nemzetnek. Tehát hozzá vagyunk szokva, ezt folytatni nekem is kötelességem.

Ha az alkotmányos király helyén az osztrák császár rideg, elzárkózó, bántó, lealázó parancsát halljuk továbbra is, ha a magyar nemzet nyelvét lenézik, törvényes jogát elveszik, a magyar állam önállóságát, előrehaladását, megizmosodását, boldogulását veszélyeztetik ezután is: ott leszek mindenkor a harc mezején s tőlem sem katonát, sem pénzt, sem adót nem fog kapni soha! (Hosszantartó éljenzés és taps. Szónokot számosan üdvözlök.)

A tetszés-zaj lecsillapulta után Hentaller Lajos történelmi visszaemlékezésben gazdag lelkes beszédben vázolta az udvari (kormány) párt és a jog (füg. 48-as) párt mostani küzdelmét. Beszédét nagy tetszéssel fogadták. Majd Papp Elek orsz. képviselő állott fel s tartott egy rendkívüli hatású, lelkes, gyújtó beszédet. Összetartásra, lelkesedésre buzdította a böszörményi párt tagjait a haza függetlenségének kivívásában önzetlenül, becsülettel, láng lélekkel működő Benedek János iránt. Befejező szavait elnyomta a zugó éljen és tapsvihar.

Beszámoló után 600 teritékes ebéd volt a füg. 48-as pártkör disztermében. Itt nagyhatású felköszöntőket mondottak dr. Benedek János, Hentaller Lajos, Papp Elek, dr. Varga Lajos, Dobó Sándor, Sóvágó Gábor, Porcsalmy Gyula, Marusák Dániel. Különösen lelkes visszhangot keltettek a dr. Varga Lajos szavai, a ki a párt érdemes vezetőit, Sóvágó Gábort, dr. Löwinger Ármint, az önzetlen és áldozatkész Fridrich Lajost, id. Sóvágó Imrét és Dobó Sándort éltette.

A délutáni vonattal elutazott Benedek és kísérete.

A nagyvilágból.

Szerbiában Péter királynak, a ki a Sándor király uralkodó házának vérfürdőbe fojtása árán juthatott trónra; nem valami rózsás az állapota. Már a multkoriban nem sikerült neki az államtanácsot úgy állítani

össze, hogy abban az ő politikájának hívei jussanak többségre. Miniszteriumának kebelében is örökös ellentétek dülnek a különböző politikai irányokat képviselő miniszterek között. A királygyilkos tisztek ellen, a kiket pedig Péter király szeretett volna hálája minden javaival elárasztani, erős hangulat uralkodik országserzte. Szóval a véren szerzett trón birtokosának nincsen semmi tekintélye saját országában.

Spanyolországot örökös forrongások emésztik; a jezsuiták és a munkás nép küzdenek egymással a hatalomért. Az elenségeskedés nyílt lázadásokban is tör ki; a nép, mely a jezsuita papság hatalmában látja az ország szörnyű hátramaradásának okozóját vérszomju düvel támad reá a kolostorokra és követeli, hogy végre már a spanyol országos politika és kormányzat is lépjen reá a józan, liberális és nemzeti haladás egyedül boldogító útjára; mert különben az ország szellemi és anyagi ereje még inkább alá fog sülyedni; pedig már eddig is jó mélyen alájutott a többi európai államok átlagos színvonalának.

Pillanatnyi felvételek.

Benedek János képviselő mondotta beszámolójában Hajduböszörményben Apponyi Albert gróf nevével kapcsolatosan a következő adomát:

Volt Szoboszlón egy hirneves pap, józsa uram, kinek nevét ma is sűrűn emlegetik Szobosz ón. Józsa uram minden reggel megkérdezte a harangozót:

— Hát aztán kedves kis fiam, van-e halott mára?

— Bizony most nincsen nagytiszteleltü uram, — válaszolt a harangozó, mint érdekelt fél.

— Ejnye, ejnye, ejnye, ejnye!!! Bizony pedig kellett volna egy kis husra való! — mondá nagy szomoruan Józsa uram.

Benedek aztán kimondotta, hogy Apponyi a nemzet előtt meghalt, de örökségül husra valót nem hagyott a nemzetnek, csak szép, de üres szavakat.

Papp Elek bátyánk nagyon komolyan szokott beszélni s tüzes szavaival a hallgatóságot most is lánggra lobbantotta Bösörményben. Elek bátyánkat magát is annyira elragadta a lelkesedés, hogy a következő kedélyes jó kívánság repült ki ajakán:

— Polgártársaim! A magyarok hatalmas istene addig éltesse bennünket, míg édes hazánk szabadságát, önállóságát, függetlenségét teljesen ki nem vivjük!

A jó kívánság rendkívül nagy tetszést aratott. Száz éven belül bizonyára egyikünk sem halna meg.

Sóvágó Gábor pártelnök, a bösörményi párt tekintélyes és népszerű elnöke is követett el egy kedélyes botlást, a mikor Benedeknek köszönetet mondott a beszámoló megtartásáért.

— Indítványozom egyszersmind, — szólt, — hogy Benedek János képviselő urnak adjuk meg a felmentvényt mai beszámoló beszédje alkalmából....

— Csaknem adtok még felmentvényt, tört ki Benedek János barátunkból az ijedség. A körülálló párthivek között zajos derűtséget keltett a pártelnök szóbotlása. Rögtön is kiigazította Sóvágó a szavait a közönség zajos éljenzése közben.

H I R E K.

— **Puky Gyula** főispánunk, mint szomorúsággal értesülünk, már a közel jövőben meg fog válni állásától. Ha szeretett főispánunk távozásából ítéljük meg a politikai helyzetet, bizony kétségbeejtőnek kell azt találnunk; mert azt állapíthatjuk meg, hogy egy olyan főispán, a ki megyéjének osztatlan elismerésében része-sül, a ki nagy fontosságu állásának tényeit mindig az igazi liberális és valóságos magyar nemzeti szempontokhoz méri, a ki hazafiasság terén felkent vezére vármegyéje közönségének — az ilyen főispán nem alkalmas az új rendszer politikai képviselőtére, s ennél fogva az új rendszer mindazon tulajdonságokat nélkülözni fogja, a melyek Puky Gyula főispán urnak nevét közöttünk áldottá és feledhetetlenné teszik. A mikor kilátásban levő távozását már most igazi szomorúsággal elsiratjuk, meg kell jegyeznünk, hogy utódjának nehéz helyzete lesz; mert e vármegye népének más eljárás, más rendszer és főispáni politika bizonyára a legnagyobb visszatetszésével fog találkozni; különösn mikor már hozzá is szoktunk ahoz, hogy mostani főispánunk személyében nem a rideg hatalmi politika, hanem az országos és vármegyei hazafias, liberális közvélemény képviselőjét ismerjük és tapasztaljuk.

— **Kovács Gyula** beszámolója. Kovács Gyula orsz. gyül. képviselő, e hó folyamán fogja megtartani beszámolóját ugy Szoboszlón, mint a kerület többi részeiben.

— **Névnap.** Lengyel Imre kir. táblai bíró, dalegyleti elnök, továbbá Káldy Imre állami anyakönyvvezető csütörtökön ünnepelték névnapjaikat.

— **Darányi miniszter elismerése.** Dr. Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter Foghtüy János földbirtokoshoz, Hajdúvármegye lótenyésztési bizottságának elnökéhez a következő elismerő szép sorokat intézte:

»Nagyságos Elnök Ur! Ő császári és apost. királyi felsége f. évi nov. 3-án kelt legfelsőbb kéziratával a magyar kir. földművelésügyi minisztérium vezetésétől saját kérelmemre legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott. Midőn e tárcza vezetésétől megválok, nem mulaszthatom el, hogy a mélyen tisztelt elnök urnak őszinte köszönetemet ne fejezzem ki szives támogatásáért és a magyar lótenyésztés ügyének fejlesztése körül tanusított önzetlen és odaadó fáradozásáért.

Fogadja Nagyságod őszinte tisztelettem nyilvánítását.

Budapest, 1903. nov. 3-án.

— **Halálozás.** Tóth Sándor városi képviselő, Szoboszló város egyik közbecsülésben álló polgára, szerdán elhunyt 62 éves korában. Temetése tegnap délelőtt ment végbe általános részvét mellett.

— **Birtokossági közgyűlés.** A hajdúszoboszlói »Kornyó« pusztai birtokosság vasárnap délelőtt közgyűlést tart. A közgyűlés a felett dönt, hogy fentartatassék-e

a régi szokás alapján az őszi legeltetés vagy nem. A birtokosság tulajdonos részé az őszi legeltetési állapot fentartását követeli s ugy halljuk, hogy e nézet fog nagy többséggel kikerülni a szavazásból.

— **Gróf Zichy Géza** a napokban küldötte meg a hajdúszoboszlói dalegylet részére nagyszabásu művét, a Rákóczy dalokat. E gyönyörű darab minden sorában a nagy művész nagy szelleme dominál. Debreczenben 3-án fogja ezeket énekelni a hajdúszoboszlói dalegylet a városi színházban.

— **A dalegylet működő kara** vasárnap este összejövetelt rendez a Kosuth-kör egyik külön helyiségében.

— **A Kaba-nádudvari vasút** megnyitása december hóban fog végbemenni.

— **Sertésvész** ütött ki Hajduböszörményben. A város zár alá vétetett.

— **Adófkönyvek javítása.** A Szoboszlói adópanama leszámolási munkálatai serényen folynak. Legközelebb az 1900-ik adófkönyv zárattott le.

— **Vakmerő betörés.** Özv. Császi Jánosné Fazekas Rebeka asszony lakásába ismeretlen tettes keddről szerdára viradó éjjel behatolt, a magánosan alvó öreg nő kezeit összekötözte, majd a tehetetlenül fekvő nőt párnákkal berakta s komótja fiókjából 9 korona készpénz s egy rossz pénztárczát elrabolt. A könyveiben levő 490 korona készpénzt azonban nem találta meg. A másik épületben lakó családtagokra az ajtókat bekötözte a vakmerő tolvaj. A rendőrség és csendőrség erélyesen nyomoz.

— **Megszökött menyecske.** Vácsi Lajosné, Szabó Klára szoboszlói menyecske csak a napokban volt az esküvője Vácsi Lajossal. A fiatal menyecske az esküvő után való nap felvette azt az összeget, a melyre férjhez menése esetére biztosítva volt s azzal szépen faképnél hagyta a szerelmes férjet. Természetesen a pénzt is magával cipelte.

— **Tűz.** Gróf Zichy Géza tetéleni nagybirtokos kárára nov. 1-én nagymajori pusztáján egy nagy szalmakazal 1100 korona értékben leégett. Biztosítva volt.

— **Gyógytárak vizsgálata.** Dr. Losonczy Álmos vármegyei főorvos dr. Kiss Sándor városi alorvossal megvizsgálta a szoboszlói gyógyszerházakat. Teljes rendet és tisztaságot tapasztaltak.

— **Gondos anyák figyelmébe.** A gyermekbetegségek ellen való legjobb védekezés az, ha gyermekeinket erőssé, edzetté és a ragályos betegségekkel szemben ellentálló képessé tesszük. Az angol gyermek halandóság azért sokkal alacsonyabb mint a miénk, mert a fent elmondottakra ott kiváló gond fordítatik s nincs család, hol a gyermekek a hideg évszak alatt ne fogyasztanak a csukamáj-olajat, mert e szer az, mely óriási nagy táperébenél fogva kiváló eredményeket idéz elő. Igaz, hogy a gyermekek nem szivesen veték be e szert, de mióta a Zoltán-féle csukamájolaj forgalomba jött, azóta minden kifogás elesik s e kiváló szer elterjedése oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyógyszerházban kapható.

— **Vendéglői záróra** meghosszabbításért folyamodott a városi vendéglő bérlője Ring Béla s egyszersmind kéri,

hogy az iparengedély nélkül foglalkozó vendéglősök tiltassanak el a város jól felfogott érdekében a filos vendéglői jog bitorlásától. Itt említjük meg, hogy Kernájszky György vendéglőstől az iparengedély megvonatott, mivel Szoboszlón csak két vendéglőre van engedély adva, ez már Ringnek és Lisszauernek adatott.

A hidmérleg díjtételeinek kidolgozására egy bizottság küldetett ki Sághy Ferencz és Márton János személyében. A több ezer koronába kerülő és közszükséget pótoló intézmény jól bevált. Célszerű lenne alkalmas helyiséggel is ellátni az esetleges bérlő számára.

Éjjeliőrségi ellenőri állást szervezett a rkapitány az éjjeli őrök felügyeletére. Az ügy közgyűlés elé kerül.

Iparügyek. Hé ai Károly az I-ső tized 303. házszám alatti házba szatócs üzletet nyit, az iparigazolvány kiadásáért a tanácsához kérvényét beadta. — A helybeli ipartestület több helybeli rőfös kereskedőt bejelentett azért, hogy üzletükben kész ruhákat és csizmákat árulnak s kérte ezen kereskedőket, szabó és csizmadia iparigazolvány kiváltására kötelezni. A kérdés elbírálását az érdekeltek kíváncsian várják. Előre láthatólag felebezés alá kerül a dolog, mert a kereskedők és az iparosok ellentétes érdekeikkel szemben állnak egymással.

Az erdő pusztul. A város erdejének a szováti ut felé eső része mintegy holdnyi területen pusztuló félben van, a fák kiszáradnak. G. Tóth János rkapitány jelentést adott be az iránt, hogy ezen erdő-rész kivágassék. Ugy látszik, hogy az erdő lassanként egészen ki kell vágatni.

Közkut. A Dörgőbánya melletti közkutra egy kiküldött bizottság azt javasolja, hogy kitisztítandó és fatetőzettel el látandó. A közönség el lesz ugyan zárva a használatától, azonban tűzrendőri szempontból fenn lesz tartva. Ezen intézkedést a célszerűség parancsolja, a legutóbbi tűzvész utmutatást adott, hogy a kutakat betömetni nem szabad.

Az előkelő férfivilág figyelmébe ajánljuk **Fekete Jakab** kalap és férfi divat-áru különlegességeinek üzletét Debreczen, Főtér, Kistemplom mellett. Kifogástalan szabású férfi ingek, gallérok, kézelők, nagy választék angol, olasz és Pichler-féle sport kalapokból, legújabb formájú czilinderek, budapesti cipők, valamint feltűnő szép nyakkendő ujdonságok, keztük és harisnyák, esőernyők és sétatobok, valódi francia illatszerek. Olcsó, szelid szabott árban.

Lemondott lelkész. Keck Endre b.-ujvárosi német ref. lelkész állásáról Zsigmond espereshez írott soraiban lemondott. Lemondását az ottani egyháztanács holnap tárgyalja dr. Baltazár szoboszlói lelkész elnöklété alatt. Tehát nem sikerült a németesítés!

Felülfizettek a szoboszlói vasutcai polg. olv. kör bálján: Péntáros István 4 kor. Kovács Gyula, Ring Béla 2—2 kor. Dr. Baltazár D., Kerekes K., Holstein K., id. Czegléd L. 1—1 kor. Varga J. 20 filér. Tiszta bevétel volt 47 kor. 20 fill.

A motoros kocsiközlekedés Debreczen—Böszörmény, Dorog, Nánás, Búd-Szent-Mihály között nem vált be. Közönségnek, iparnak, kereskedelemnek határozott hátrányára van ez újfajta komédia, beszüntetését kívánja mindenki.

Zárlat. Nádudvar községben a ragadós száj- és körömfájás kiütvén, hatóságai zárlat alá vétetett.

Püspökladányban a hasi hagymáz, Nádudvaron a kanyaró még mindig járványszerűleg uralkodik.

Az ételmi czikkek árait a budapesti vásárcsarnok naponként Hajdúvármegye gazd. egyletéhez is megküldi. A megyeháznál megtekinthető.

Főorvosi jelentés. Dr. Hetényi Lipót városi főorvosnak a f. évi október havában észlelt kórjáratok viszonyokról tett jelentése szerint a közegészségügyi állapot kedvezőtlen volt, mert a múlt hóban a kanyaró járványosan, a vörheny, hasi hagymáz, fültő mirigylob és torokgyik szörványosan fordultak elő. Meghaltak: vörhenyben 2., kanyaróban 1., torokgyikban 1 egyén. Született októberben 51, meghalt 47 egyén. Tehát szaporulat még e kedvezőtlen viszonyok között is 4. Halva született 5 leány. Házasságra lépett 2 pár, orvos törvényszéki bonczolat Kalmár Margit 1½ éves megforrázott gyermek hulláján hajtattott végre, öngyilkosság pedig egy fordult elő: Sándor Mihály 36 éves napszámos gyufaoldat ivása folytán.

Adomány a tűzkárosultak részére. Márton László bolhói (Somogy m.) uradalmi tiszt 5 koronát küldött lapunk szerkesztőségéhez a szoboszlói tűzkárosultak javára. Rendelteségi helyére juttattuk.

Műhímzési tanfolyam. A Schweitzer Testvérek debreczeni jóhírű czég hímző és varrótanfolyamot nyitott az ipartestület házában. A tanfolyam teljesen ingyenes és bárki által megtekinthető. Volt alkalmunk látni a szebbnél-szebb hímzési munkákat, s éppen azért ajánljuk a tanfolyamot a nagyközönség figyelmébe. A czég előzékenységét az mutatja legjobban, hogy a tanfolyam ingyenes.

Uzszakamatok. Egy ép oly gazdag, mint fukar budapesti magánzó nem rég megnyerte a 600 000 koronás főnyereményt. Hogy barátai és ismerősei ne vehessék »barátságát« igénybe, el akarta a nagy eseményt titkolni, azonban sajtáságos módon elárulta magát. Midőn ugyanis a hatalmas nyereményösszeget megkapta, elhatározta, hogy ezen alkalomból kifolyólag jótékonytákoságot gyakorol és egy osztályosjegyet vásárolván, elküldte ezt ajándékba egy vidéki árvaháznak. Régi szokásához híven, nevét a sorsjegy hátra írta, bár ez alkalommal titokban akart jótékonytákoságot gyakorolni. Mily nagy volt a bosszúsága az öreg zsugorinak, midőn néhány nap múlva az árvaház köszönő levelét megkapta és még inkább bántotta, midőn nemsokára Török A. és Tsa bankháza, — Budapest, VI., Teréz-körut 46-ik szám. — értesítését vette, melyben örömmel tudatják, hogy a sorsjegy 60.000 koronát nyert. Így történt meg ez alkalommal, hogy az árvaháznak az ajándék-sorsjegyért befektetett csekély tőke uzszakamatokat jövedelmezett, mely ellen a legszigorubb erkölcsbirónak sem lehet kifogása.

Garázdálkodó cigányok. Lisszauer József vendéglője előtt van Szoboszlón a cigányok kaszinója. Aljas beszédet, csuf káromkodást és rut veszekedéseket itt napról-napra láthatunk. Rövid János és Farkas József cigányok, azonban a minap rajtavesztettek botrányos viselkedésükön. A rendőrség utcai botrányért egy-egy napi elzárásra ítélte őket.

Felhívás

a nagyérdemű hölgyközönséghez!

Nem kevés gondot okoz rendszerint a közelgő őszi és téli idény közeledtével a hölgyeknek a saját, esetleg leány gyermekeiknek a

felöltök beszerzése,

hogy azok a divatnak megfeleljenek, célszerűek, jók legyenek és mindannak dacára kevésbe kerüljenek.

Tíz éve már, hogy a debreczeni piacon üzletem van és minden idény előtt rendes bevásárlási utamat megszoktam tenni, de soha olyan változatos divatot nem tapasztaltam, mint az idén.

Oly sok variációja van a női confectionának, hogy az a kereskedő, ki szükségletét — mint rendszeren szokás — utazóktól előre megrendelte, raktárát nem rendezhette be a mostani divatnak megfelelőleg.

Én szerencsésnek mondhatom magamat, mert csak röviddel ezelőtt voltam személyesen bevásárolni és teljesen eltérő dolgokra találtam, mint csak ezelőtt egy hóval is voltak, úgy hogy a kinek a mostani divatnak megfelelő női, leány vagy gyermek felöltőre van szüksége, az ne mulassza el saját érdekében felkeresni

Debreczen legnagyobb női felöltő áruházat.

és meg fog győződni, hogy nála n oly nagy választékot fog találni női confectionban, hogy bármelyik fővárosi nagykereskedővel versenyezhetek.

A kiszolgálás saját felügyeletem alatt történik, s így minden vevő a legjobb árut kaphatja a legszolidabb árak mellett.

Tisztelettel

Rózsa Lajos,

Kistemplom-bazár.

Műhímzés

eredeti »Schweitzer« jegyű családi varrógépeken.

Hajduszooszlón, 1903. nov. 4-étől az Ipartestület helyiségében mintegy 3—4 hétre terjedő

műhímzési tanfolyamot

és ezzel kapcsolatosan

kiállítás t

rendezünk. Ezen kiállítás és tanfolyamon az előnyösen ismert eredeti »Schweitzer«-jegyű varrógépeink nagy választékán kívül bemutatjuk a legkülönbélebb művészi kivitelű színes hímzéseket, tüfestményeket, monogrammm és fehérhímzéseket, továbbá gobelin, a-jour, hardanger, applicatio és egyéb varrási díszmunkákat és ezeknek készitési módját.

Ezen tanfolyammal összeköttetésben, gondos varrási oktatást is adunk, különös tekintettel a legújabb Central Bobbin-rendszerű varrógépeinkhez adott szerkezetek használatára.

Kiállításunk megtekintésére és a tanfolyamon való részvételre azon megjegyzéssel van szerencsénk meghívni, hogy az oktatásban való részvétel teljesen ingyenes valamint a kiállítás megtekintése mindenki részére szabad és díjtalan. Részvételek bejelentését kérjük az Ipartestület helyiségében a tanfolyam tanítónőjénél jelenteni.

Tisztelettel Schweitzer Testvérek.

Villamos házi csengők, villámhárítók és telefonok készítését tartós, gyors és olcsó kivitelben készít Földvári L. debreczeni első elektromechanikus, Kossuth-utca 1. szám az udvarban. Javításoknál félévi, új berendezéseknél másfél évi díjtalan rendbentartás, illetve jóállás biztosítatik. Vidékre soron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek, felszerelések raktára.

Telefon szám 168.

UJDONSÁGOK

KARDOS LÁSZLÓ

üzletében

Debreczen, Kossuth-utca, 9. sz.

Szőnyegek minden faja.
Pokróczok minden faja.
Butorszövetek nagy választékban.
Linoleumok minden faja.
Szövetfüggönyök minden faja.
Csipkefüggönyök minden faja.
Ágyterítők minden faja.
Asztalterítők minden faja.
Flanelltakarók, utazó pokróczok minden faja.
Bőrvásznak, padlóparketek minden faja.
Színtartó velezek, derékaljak, ágyhuzatok minden faja.

FOGAK

szájpadlás nélkül és a nélkül, hogy a gyökerek eltávolítottatnának 3 koronától. Az általam készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rág vele

➡ Régi fogsorok átalakíttatnak. ⬅

Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek.

Fogorvosi intézet:

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 50. I-ső e.

Royal-szállóval szemben.

Foghuzás érzéstelenítve.

Tartós plombák.

Rendel: d. e. 9-12-ig, d. u. 3-7-ig.

Fogtechnikai munkák

(műfogak, csapfogak, korona- és hidmunkák)

reggel 8-tól este 6-ig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

➡ Mérsékelt árak. — Részletfizetésre is. ⬅

DONOGÁN és SOMOSSY
Kunz József és Társa utódai
Debreczen, Kistemplombazár.

➡ Ujjonnan átalakított divatárúház ⬅

„Menyasszonyi kelengye.”

Vászon, kész fehérnemű.

Külön szőnyegosztály.

Ágy és asztalterítők, függönyök, butorszövetek. Cocus lábtörölők.

Flanelltakarók.

Lópokróczok.

„Linoleum.”

Olcsó, szabott árak!

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

Balla Mihály

magyar és német szabó

Debreczen, Csapo és Vár-utca sarkán

(a csizmadia árucsarnokkal szemben.)

Ajánlja a nagyérdemű uri és gazdaközönség szives figyelmébe **dusan felszerelt**

magyar és német ruha raktárát.

Továbbá:

Bel- és külföldi szövetek dús nagyraktárát!

Ugyancsak nálam nagy választékban kaphatók mindennemű kalapok és sapkák.

Alkalmi és gyászruhák a legújabb divat szerint 12 óra alatt készíttetnek el.

Gyors kiszolgálás! Tisztességes árak! Kifogástalan árak!

Legnagyobb választékban

Uri divatcikkek. Keztyük, ingek.

Kalapok, nyakkendők.

Gallér és kézelők.

Alsó nadrágok és gyapju alsóruhák.

Hó és sárzipők.

Fegyverek és vadászfelszerelések.

Nyergek és lovagló cikkek.

Szivar- és pénztárczák.

Solingeni acél zsebkések, ollók és borotvák.

China ezüst, alpakka és bronz dísz tárgyak.

Francia illatszerek, szappanok.

Mindenféle toilette cikkek.

Jutányos árak mellett beszerezhető.

Borsos Kata

cégnél

Debreczen,

Piacz. Városház épület.

Kiváló szerencse Töröknél! FELÜLMULHATLANUL

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyere-
ményénél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5
hónapban a

3 legnagyobb nyereményt es pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. számú sorsjegyre,
a 100.000 koronás főnyereményt a 74366. számú sorsjegyre,
a 90.000 koronás főnyereményt a 109780. számú sorsjegyre,

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában ve-
gyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban
újából

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény
jut és összesen egy hatalmas összeget,

14. millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

**A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben
1.000.000 korona.**

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000,
1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à
80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,
1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,
8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;
összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000
korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt .75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—
1/2 " " 3.— " " 6.— " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellené-
ben küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

1903. évi november hó 19-ig
bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut. 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték ere-
deti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben { utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (bélyegekből) } **A nem tetsző
törölnöd**

Pontös cím:

_____

_____

_____

Sehol jobb és olcsóbb cipő nem kapható,
mint a

SZATMARI BÉLA
cipőüzletében

BUDAPEST, Király-u. 98/b.

Csak kizárólag saját készítményű raktár

Uri-, női- és gyermek
     cipőkben

a legutányosabb árak mellett.

Az árakból kiemelendők: Férfi-cipők 3 forint-
tól 4.50-ig. Női cipők 2.80-tól 3.50-ig. Lányka-czi-
pők 1.60-tól 2.50-ig.

Gyermek-czipők 1.20-tól 2.— frtig. Vidéki meg-
rendeléseknél elegendő a talp hosszát beküldeni.

SZÉPE LAJOS

BUDAPFST. József-körút 63. sz.

Fő- és székvárosi legolcsóbb polgári és katonai szabó.

T. cz.

Vagyok bátor Uraságnak becses tudomására hozni
hogy 1890. év óta fennálló

polgári és katonai szabó üzletemet

a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezve, *József-körút*
63. szám alá helyezem át.

Sok évi tapasztalatom folytán arra a meggyőződésre
jutottam, hogy biztos egzisztenciám csak úgy érhetem el, ha
becses megrendelőimet pontosan, olcsón és lelkiismeretesen
kielégítem; mivel már ezideig is szép eredményt értem el, üz-
letem fellendülését is csak ennek köszönhetem.

Nagyon megtisztelve érezném magamat, hogy ha ura-
ságodat is becses megrendelőim közé sorolhatnám, én igaz,
hogy nem hirdetek képtelen dolgokat, hogy 8—10 forintjával
készítek télikabátot, felöltőt és öltönyöket a legfinomabb an-
gol szövetekből, a mit minden normális gondolkodású ember
felgondolhat, hogy ha csak némileg jó szövetről is van szó,
a puszta szövet is többbe kerül. De hogyha Uraságnak mégis
lenne szüksége valami olcsó ruhadarabra, még mielőtt azt
máshol megrendelné vagy megvásárolná, sziveskedjék hozzám
elfáradni. En sokkal jobb anyagból és szebb kivitelben ugyan-
annyi pénzért 24 óra alatt elkészítem. Szóval oly helyzetben
vagyok, hogy Budapesten bárkivel felveszem a versenyt, mert
szöveiteimet az első kézből szerzem be, raktáron tartok bel-
és külföldi szövetet. Ha Uraságod meg akar győződni állitá-
somról, sziveskedjék bármily csekély munkával megbízni, már
akkor is meggyőződhetik lelkiismeretes és olcsó kiszolgálásomról.

Készítek mindennemű polgári és katonai ruhákat a leg-
egyszerűbbtől a legmagasabb kivitelig, pl. magyar, német
francia és angol divat szerint. Katona-ruhákat előírás szerint.
Ugyisint elvállalok vegyészeti tisztításokat, javításokat, va-
salásokat a legolcsóbb árban.

Nincs, ki velem versenyezni tudna e szakmában!

Telefon 323.

Rendes árak!

Finom munka

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő, vegyészeti tisztító s fehérnemű gőz-mosó
és vasaló intézete

DEBRECZEN, Széchényi-utca, 42.

Telefon 323.

Megbízások

24 óra alatt is
teljesíthetők.

Van szerencsém az uri közönség szives tudomására hozni, hogy a kor
kivánalmainak megfelelő modern berendezéssel

**fehérnemű gőz-mosó
és vasaló intézetet**

nyitottam, mely vállalatom hivatva van a legkényesebb igényeket is kielégíteni.

Igen fontosnak tartom a megemlítésre, hogy gőzmosóamban a fehérne-
műt rontó minden művelet, mint clórozás, kefével mosás stb. teljesen ki-
van zárva.

Szives támogatást kérve, megjegyzem, hogy helybeli t. megbízóim részére
a fehérneműek elhozása és hazaszállítása végett gyűjtőkocsim díjtalanul áll
rendelkezésre.

Teljes tisztelettel

Hrabéczy Antal.